

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Skolenhet 4 Campus Mölndal
2023–2024

2023-09-21
Ulrika Alestig

Innehåll

1. Grunduppgifter	3
2. Utvärdering av förra årets plan	4
3. Främjande arbete	5
4. Kartläggning	6
5. Förebyggande arbete	8
6. Rutiner för att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling.....	9
7. Aktuella bestämmelser och definitioner	11

1. Grunduppgifter

Skolans namn: Campus Mölndal Skolenhet 4

Ansvarig rektor: Ulrika Alestig

Vår vision: Varje elev och anställd på Campus Mölndal ska känna sig trygg och mötas av respekt för den man är. Den dagliga verksamheten ska främja likabehandling och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Elevernas delaktighet sker via elevenkät, samt i samtal med andra elever och personal.

Personalens delaktighet sker genom presentation och bearbetning under APT.

Förankring av planen: Elever får information om planen i samband med kursstart. Planen finns även tillgänglig på skolans hemsida.

2. Utvärdering av förra årets plan

Fjolårets plan har utvärderats med hjälp av de svar eleverna på enheten lämnade i den enkät som de i november 2022 fick besvara, en enkät som skickades ut till samtliga elever på Campus Mölndal.

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för skolenhet 4 innehöll 2022/2023 tre mål när det gäller det förebyggande arbetet:

- Alla elever ska känna till innehållet i Plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Alla elever ska veta vart de ska vända sig om de känner sig diskriminerade, kränkta eller illa behandlade.
- Inga elever ska känna sig kränkta eller illa behandlade.

Vi kan konstatera att nästan 4 av 10 inte känner till planen och att ytterligare något fler inte vet vart de ska vända sig om de blivit t.ex. kränkta. Det innebär att vi har mycket arbete kvar att göra för att uppnå dessa mål, och därför finns de med även kommande år. Ungefär 2%¹ uppger att de blivit kränkta eller illa behandlade, men detta är inga fall som kommit till kännedom för någon i personalen. Vi har en nolltolerans vilket innebär att vi givetvis även har kvar detta mål det kommande året.

Svarsfrekvensen landade på 39% vilket innebär att vi tyvärr inte vet vad 6 av 10 elever har för upplevelse av sin skolsituation. Åtgärder kring att höja svarsfrekvensen kommer att genomföras vid utskickande av årets elevenkät och därför tillkommer detta som ett mål i det förebyggande arbetet.

Utvärdering av årets plan kommer att ske 2024 och då kopplat till de mål som vi valt att fokusera på, vilka framgår under rubriken *Förebyggande arbete*.

¹ Motsvarar 3 elever

3. Främjande arbete

Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla på skolan och inkluderar både personal och elever. Med utgångspunkt i vuxenutbildningens värdegrund bidrar personal och elever till en god arbetsmiljö i våra verksamheter samt visar respekt för varje enskild individ och utgår från ett demokratiskt förhållningssätt.

Det är rektor som ansvarar för att personal och elever känner till planens innehåll och att det förankras i arbetet på skolan.

Både elever och personal ska känna till våra rutiner för att uppmärksamma och utreda ett fall.

Skolans insatser för att främja lika rättigheter och möjligheter:

Campus Mölndal är en mångkulturell verksamhet. Inom vuxenutbildning är utbildningen individanpassad och undervisningens innehåll kan variera i längd och innehåll. På skolenhet 4 ingår undervisning i fristående kurser på grundläggande och gymnasial nivå samt distanskurser på entreprenad. Det är ofta svårt i flera av kurserna att ge utrymme till diskussioner och reflekterande frågor kring människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, men när möjlighet ges lyfter lärare alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor.

Vid kursstart informeras samtliga elever om plan mot diskriminering och kränkande behandling. Rektor kan också vid klassrumsbesök poängtera innehållet i planen och varje elevs rättighet att inte blir diskriminerad och/eller kränkt. Eleverna informeras också vid kursstart om våra rutiner för att uppmärksamma och utreda eventuella fall.

Våra elever ska uppleva att all personal på skolan arbetar för likabehandling, mänskliga rättigheter och demokratisk värdegrund, vilket ska bli tydligt genom bemötande i skolan och undervisningens genomförande.

4. Kartläggning

Inga elever på Campus Mölndal ska behöva känna sig kränkta eller illa behandlade. För att skapa oss en bild av hur situationen ser ut genomfördes under november 2022 den elevenkät som vi tidigare nämnt, där ett antal frågor handlade om trivsel, trygghet och likabehandling.

Enkäten besvarades av ca 39% av eleverna på skolenhet 4, vilket gör att underlaget inte är helt tillförlitligt. Vi kan heller inte jämföra resultatet med föregående år då inga enkätresultat för enheten finns att tillgå förrän denna gång (pga omorganisation).

På påståenden i enkäten kunde eleverna svara på en skala mellan 1-5, där 1 innebär att eleven anser att påståendet inte alls stämmer och 5 att det stämmer helt.

På påståendet "Jag känner mig trygg på utbildningen" har vi ett index på 85 (av 100), där 83% svarar med en 4:a eller 5:a.

På frågan "Känner du till den Likabehandlingsplan som finns inom Campus Mölndal?" svarade 54% "Ja" och 37% "Nej".²

Nästa fråga var "Känner du till vart du ska vända dig om du eller en studiekamrat blir utsatt för diskriminering eller kränkande behandling?" och på denna svarade 51% "Ja" och 45% "Nej".³

2,4% svarade "Ja" på frågan "Har du blivit kränkt eller illa behandlad av lärare, annan personal eller elever under din studietid inom Campus Mölndal?" I antal innebär detta att 3 elever svarade ja på frågan och på följdfrågorna svarar dessa tre att det i något fall varit en lärare som eleven blivit illa behandlad av och i något fall elev. I ett fall anger eleven att den blev illa behandlad pga sin ålder och två uppger att det berodde på den etniska tillhörigheten. Det är främst genom ord, att bli utesluten ur en grupp och genom meddelande på Internet eller mobil som kränkningen har skett. När det gäller frågan om "Hur ofta har du blivit kränkt?" svarar en elev att det skett sällan eller någon enstaka gång, en att det har ägt rum flera gånger och en vill inte svara.

² Resterande svarade antingen "Förstår inte frågan" eller "Vill inte svara"

³ Resterande svarade antingen "Förstår inte frågan" eller "Vill inte svara"

Resultatet av elevenkäten presenterades för personalen på enheten vid ett APT. Vi kunde då konstatera att det är ett litet antal som upplever sig kränkta/illa behandlade, men att vi tyvärr inte får kännedom om detta. Under läsåret 22/23 har inga anmälningar om diskriminering och/eller kränkningar inkommit till rektor under aktuell period.

Det som vi ser som viktigt att jobba vidare med är att dels hitta fler/bättre informationskanaler där vi också får eleven att ta till sig innehållet i Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Dels måste vi också bli tydligare med att vi på skolan verkligen vill veta ifall man som elev upplever en obehaglig situation där man känner sig kränkt, diskriminerad eller trakasserad. Vi har nolltolerans och behöver få kännedom om incidenter för att kunna jobba förebyggande med större träffsäkerhet.

Vad gäller kännedom om planen så är en fundering ifall eleverna möjligtvis missförstår frågan i enkäten där de tillfrågas om de känner till Likabehandlingsplanen. Rubriken på denna plan är *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* och det är så som lärare och personal benämner den. Här behöver vi ha en gemensam benämning på hela Campus för att bli tydliga om vilken plan vi hänvisar till.

5. Förebyggande arbete

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

- Mål: Alla elever ska känna till innehållet i Plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Insats: Lärarna informerar eleverna om innehållet i planen vid varje kursstart och visar även var den finns att läsa i sin helhet på Campus Mölndals hemsida.
- Ansvarig: Rektor och lärare
- Datum: Pågående

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

- Mål: Alla elever ska veta vart de ska vända sig om de känner sig diskriminerade, kränkta eller illa behandlade.
- Insats: Vid genomgång av planen i samband med kursstart ska det göras tydligt för eleverna vart de kan vända sig och denna information finns även på vår hemsida. Övergång till ett digitalt dokumentationssystem
- Ansvarig: Rektor, lärare
- Datum: Pågående

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

- Mål: Inga elever ska känna sig kränkta eller illa behandlade.
- Insats: Vi behöver få bättre kunskap om de händelser som faktiskt sker för att bättre förebygga och minska antalet händelser. Vi tittar på behovet av riktad enkät, alt genomförande av elevintervjuer, gällande trygghet utifrån enkätsvaren hösten 2023.
- Ansvarig: Rektor
- Datum: Pågående

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

- Mål: Elevers synpunkter på sin utbildningssituation tas tillvara

Insats: När elevenkät skickas ut påminner/uppmanar alla lärare eleverna om att svara och förklarar varför det är viktigt att enkäten besvaras, att det är för att skolan ska få kännedom om vad man behöver bli bättre på.

Ansvarig: Rektor och lärare

Datum: Pågående

6. Rutiner för att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling

Alla elever har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheten. Huvudmannen ska därför ha system för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektor som huvudmannen till del.

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som kan krävas för att förhindra förekomsten av kränkande behandling i framtiden.

6 kap. 10 §

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas

på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Utifrån det ovan nämnda ska anmälningar om kränkande därför behandlas enligt följande rutin:

- Om en elev kontaktar någon av skolans personal med information om att eleven upplever sig utsatt för kränkningar av något slag ska den av personalen som tar emot informationen av eleven anmäla detta vidare till rektor, eller efter införande av Draft-it rapportera in det där.
- På samma sätt ska någon i skolans personal som uppmärksammar att en elev utsätts för kränkningar anmäla det till rektor eller efter införande av Draft-it rapportera in det där.
- Rektor informerar omedelbart verksamhetschef om händelsen.
- Rektor ska skyndsamt utreda situationen. Rektor identifierar vilken typ av kränkningar som förekommit och ställer kontrollfrågor utifrån det regelverk som finns. Rektor söker särskilt efter konkreta exempel på handlingar, ageranden eller beteenden och gör en analys och bedömning utifrån detta. Rektor ska under utredningen av kränkande behandling samarbeta med personal som kan ha kännedom om situationen.
- När rektors utredning är klar ska samtal hållas med den eller de som utfört de kränkande handlingarna. Centralt för samtalet är att det ska vara helt klart för en elev eller anställd att skolan inte accepterar beteenden och ageranden som kan uppfattas som kränkande.
- Underlaget skickas till verksamhetschefen för en sammanfattande bedömning utifrån diskrimineringslagen på huvudmannens delegation. Verksamhetschefen sammanfattar ärendet för återrapport till utbildningsnämnden genom särskild blankett för ändamålet.
- Den elev som utsätts för kränkande behandling ska erbjudas det stöd och den hjälp som behövs för att eleven ska uppleva trygghet och studiero på skolan.
- Samtliga åtgärder som vidtas utifrån utredningen ska dokumenteras och följas upp.

Notera: Om den som utsätter eleven för kränkande behandling är en eller flera andra elever kan det vara aktuellt att vidta disciplinära åtgärder mot den eller de eleverna. Det ska också påminnas om att lärare eller rektor får och ska vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Det kan t.ex. vara att bryta upp pågående kränkande behandling.

7. Aktuella bestämmelser och definitioner

Lagstiftningen om förbud mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av barn och elever i skolan tar fasta på barns och elevers rätt till en trygg skolgång fri från alla former av kränkningar och missgynnanden. Då är det viktigt att personal och elever också känner till vad diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är:

Förbud mot diskriminering och trakasserier regleras i diskrimineringslagen, medan förbud mot kränkande behandling regleras i skollagen. Personal på skolan har anmälningsplikt och förbud mot att diskriminera och kränka elever finns.

De styrdokument som planen utgår från är:

- Skollagen (2010:800) 6 kap 1-16 §§ samt 1 kap 4-5 §§ samt 8-9 §§
Diskrimineringslagen (2008:567) 1–4 kap
- Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Definitioner

Direkt diskriminering:

- innebär att en elev missgynnas genom att behandlas sämre än en annan elev behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om det har samband med elevens kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev nekas att vara med i en tävling på grund av att han eller hon är tjej eller kille.

Indirekt diskriminering:

- innebär att en elev missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller dock inte om bestämmelsen, kriteriet eller

förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Exempel: En lärare betonar ensidigt den ena eller andra redovisningsformen i undervisningen som innebär att elever med funktionsnedsättning inte får tillfälle att redovisa sina kunskaper fullt ut.

Bristande tillgänglighet:

- innebär att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Exempel: Att en elev inte ges de hjälpmedel som den behöver eller att matsalen är belägen på en plats som förhindrar att samtliga elever ges tillgång till den.

Trakasserier:

- innebär ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till hans eller hennes religiösa rutiner.

Sexuella trakasserier:

- innebär ett uppträdande/agerande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till sexuella anspelningar.

Instruktioner att diskriminera:

- en person i ledande ställning får inte ge order eller instruera om att någon elev ska diskrimineras.

Exempel: En lärare antyder vid överlämning av en kurs till en annan lärare att en elev som skulle behöva särskilt stöd inte bör ges särskilt stöd med hänvisning att eleven inte tagit emot stödet tidigare.

Diskrimineringsgrunder

- **Kön:** Kvinna eller man. Även transsexuella personer omfattas av diskrimineringsgrunden.
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** någon identifierar sig som kvinna eller man eller ger uttryck för att tillhöra ett annat kön genom sin klädsel eller annat uttrycksmedel.
- **Etnisk tillhörighet:** tillhörighet till en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg.
- **Religion/annan trosuppfattning:** livsstilsingripande tro på en högre ickevärldslig makt eller en gud, exempelvis islam eller kristendom (religion), buddism, eller avsaknad av tro på en sådan högre makt eller gud, ateism (annan trosuppfattning).
- **Funktionsnedsättning:** varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- **Sexuell läggning:** homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- **Ålder:** uppnådd levnadslängd.

Kränkande behandling

Avser ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Exempel: en grupp elever sprider nedsättande rykten, förlöjligar eller fryser ute andra elever. Kränkningar kan också ske genom e-postmeddelanden, SMS eller liknande. Det kan även vara att man blir retad för hur man ser ut, att man är blyg eller anses annorlunda.